

Městské muzeum v Železném Brodě
příspěvková organizace

Zpráva o činnosti za rok 2012

Mgr. Petra Hejralová
25. 2. 2013

Městské muzeum v Železném Brodě

Městské muzeum v Železném Brodě má dvě stálé expozice, ve kterých prezentuje své sbírkové fondy. Sklářskou expozici v budově někdejší městské spořitelny na náměstí 3. května a národopisnou v roubeném domě Na Bělišti. Dále spravuje dva depozitáře se sbírkovými předměty, jeden ve víceúčelovém domě Na Poříčí a druhý v budově spořitelny.

Provoz muzea

Chod muzea zajišťovali tři stálí zaměstnanci, o víkendech a během návštěvní sezóny vypomáhali, vzhledem k nutnosti zajistit dva prohlídkové objekty, brigádníci a praktikanti. Hlavní návštěvní sezóna probíhala od května do září a otevírací doba zůstala stejná jako v minulém roce, tj. 9–12, 13–16 (resp. 17) hodin.

Návštěvnost obou muzejních expozic v roce 2012 činila 4071 osob. Na další kulturní akce (Velikonoční jarmark, Vánoční trhy, Muzejní noc, výstavy Miloslava Klingera a Jaroslava Brychty v galerii Vlastimila Rady, koncerty) přišlo 2907 osob.

Hospodaření

Městské muzeum je příspěvkovou organizací Města Železný Brod. Dotace na provoz od zřizovatele v roce 2012 činily 1625 tis. Kč. Další prostředky ve výši 69 tis. Kč jsme získali od Ministerstva kultury na pořízení kamerového systému do sklářské expozice a 14 tis. na restaurování sbírkových předmětů. Obdrželi jsme též finanční dar ve výši 2 tis. Kč. Příjmy ze vstupného v roce 2011 činily 55 tis. Kč, z hospodářské činnosti jsme vykázali zisk ve výši 55 tis. Kč.

Další činnost

Chod Městského muzea probíhal v roce 2012 stabilně a bez komplikací. Podstatná část pracovní náplně se během jarního, podzimního a zimního období soustředila především na práci se sbírkami. V čase návštěvní sezóny jsme se věnovali turistům a návštěvníkům. V roce 2012 proběhlo v Městském muzeu několik větších akcí a změn. Mimořádnou investiční akcí byla instalace kamerového systému do prostoru sklářské expozice, na kterou se nám podařilo získat dotaci z programu ISO MKČR. Další výraznější změnou byla výstavba a zprovoznění vlastních webových stránek muzea, na adrese muzeumzb.cz, které byly spuštěny na konci září.

Během roku jsme uspořádali několik větších a menších výstav a pravidelných akcí. Většími výstavními projekty byly výstavy Miloslava Klingera a Jaroslava Brychty v prostoru Městské galerie V. Rady. Podruhé jsme se zapojili do celostátního festivalu Muzejních nocí. Železnobrodská muzejní noc se odehrála na Bělišti a nesla se v duchu domácností babiček a prababiček. V roce 2012 proběhlo také poprvé v rámci festivalu skla Skleněné městečko sklářské symposium Letní sklářská dílna, jejímž tématem byl „prostřený stůl“. Výsledky symposia rozšířily sbírkový fond muzea.

Práce se sbírkami a činnosti v depozitářích

V roce 2012 muzeum získalo do svých sbírek celkem 470 předmětů. Největší část tvořily přírůstky do sbírky skla a bižuterie (např. kolekce vzorkovnic perlí ŽBS, vinutých perlí firmy Kortan, 200 skleněných železnobrodských figurek Růženy Vaňkové, vánoční ozdoby, brože a knoflíky z galalitu z Loužnické firmy bratří Linků, skleněná plastika O. Plívy, výsledky symposia Letní sklářská dílna). V průběhu celého roku probíhala revize části sbírkového fondu. Bylo zrevidováno celkem 2093 předmětů (podsbírka etnografie a přírodnin). Pokračovalo se i ve zpracovávání sbírkových předmětů ve II. stupni evidence, tato činnost zahrnovala jak zpracování téměř všech nových přírůstků, tak i předmětů získaných v minulých letech. V roce 2012 byla vybalena z krabic, revidována, vyčištěna a umyta část

etnografické podsbírký zahrnující porcelán a keramiku, a byla uložena do podzemního depozitáře. Z depozitáře Na Poříčí byla převezena podsbírka přírodnin, papírové a dřevěné betlémy a další jednotliviny. Betlémy byly očištěny a zrevidovány. Nezpracované jednotliviny betlémů byly zinventarizovány ve druhém stupni evidence a zdigitalizovány. Vše bylo uloženo do nových depozitárních prostor. Byla roztříděna pozůstalost sochaře a sklářského výtvarníka Jaroslava Brychty.

Během roku se na nás obrátilo 7 badatelů se žádostí o rešerši nebo studium sbírek.

Spolupráce s institucemi a profesními organizacemi

Městské muzeum je členem Asociace muzeí a galerií České republiky, Mgr. Petra Hejralová je předsedkyní liberecké krajské sekce AMG. V roce 2012 se Městské muzeum připojilo k sedmi dalším institucím a všichni společně financují vydávání recenzovaného periodika *Fontes Nissae*, které se zaměřuje na publikování odborných textů z oblastí historie, umění a památek.

Městské muzeum spolupracuje i s dalšími muzejními institucemi, především formou zápůjček sbírkových předmětů. V roce 2012 jsme zapůjčili sbírkové předměty do tří tuzemských institucí na krátkodobé i dlouhodobé výstavy (celkem 31 předmětů). Pro výstavní projekty jsme si vypůjčili 52 předmětů od veřejných institucí a soukromých osob.

Vzdělávání a účast na konferencích a seminářích

Restaurování a konzervování v praxi, SOKA Jablonec nad Nisou, 20. 3. 2012

Seminář Kreativní Evropa, Praha 7. 6. 2012

X. Sněm Asociace muzeí a galerií, Opava 31. 10. – 1. 11. 2012

Svět muzejních expozic, Plzeň 14. a 15. 11. 2012

Přehled uspořádaných výstav a dalších kulturních akcí v roce 2012

Přírůstky do sbírky skla a bižuterie za roky 2010 a 2011

2. 1. – 3. 6. 2012 sklářská expozice

Výstava představila výběr z nových sbírkových předmětů, které muzeum získalo za roky 2010 a 2011. Jednalo se především o skleněné figurky ze zrušeného podniku Železnobrodské sklo, kolekci výrobků firmy Kortan – sklo bižuterie, skleněné plakety a odznaky, žákovské práce z dílen sklářské školy a další.

Miloslav Klinger

5. 4. – 29. 4. 2012 Městská galerie Vlastimila Rady

Průřez uměleckou tvorbou sochaře a sklářského výtvarníka Miloslava Klíngera představila výstava v Městské galerii Vlastimila Rady v Železném Brodě. Na výstavě byla zastoupena díla z oblasti volného i užitého umění, například jeho první kolekce hutně tvarovaných váz a popelníků pro Železnobrodské sklo z roku 1956. Unikátním exponátem byla hutně tvarovaná figura ženy ze souboru tanečnic, za který byl Miloslav Klinger oceněn na světové výstavě Expo 58 v Bruselu a skupina hutně tvarovaných figur sklářů z křišťálového skla, které byly vystaveny v Moskvě v roce 1959. Nechyběly ani působivé monumentální broušené plastiky z barevného skla, které tvořil v 70. a 80. letech 20. století. Výstava nabídla jedinečnou možnost shlédnout Klíngerovo dílo ve velké šíři a pestrosti, která se nebude dlouho opakovat, protože převážná většina vystavených prací pocházela ze soukromých sbírek a není trvale přístupná veřejnosti.

Velikonoční jarmark

30. 3. – 1. 4. 2012 Běliště

Tradiční jarní akce proběhla na přelomu měsíce března a dubna, týden před Velikonocemi. Od pátku do neděle bylo opět roubené stavení provoněné Bělišťákem a velikonočním pečivem. Návštěvníci si mohli vybrat z velkého množství velikonočního zboží (jarní dekorace, kraslice, pomlázky, řehtačky, perníčky...). Doprovodný program v podobě výtvarné dílny pro děti připravil DDM Mozaika. Děti z 1. stupně ZŠ Pelechovská připravily výstavu s názvem „Jakou barvu má jaro“ – v podobě ilustrovaných jarních a velikonočních básniček. Během Velikonočního jarmarku vystoupili žáci ZUŠ ze Žel. Brodu pod vedením Rudy Müllera. V neděli zahrál pro malé i velké loutkovou pohádku turnovský soubor Čmukaři.

Jakou barvu má jaro

30. 3. – 20. 5. 2012 Běliště

Žáci 1. stupně základní školy Pelechovská se Železného Brodu vystavili své ilustrace k velikonočním básničkám a říkadlům.

Longital

5. 5. 2012 KC Kino Železný Brod

Městské muzeum bylo spolupořadatelem koncertu bratislavského dua Longital. Pro nepřízeň počasí se koncert z venkovního areálu na Bělišti přesunul do KC Kino.

Jan Hrubý kresby a grafika

22. 5. – 30. 6. 2012 Běliště

Výstava kreseb a grafik ilustrátora a grafika Jana Hrubého. Na Běliště se výstava přesunula z kaple sv. Jana Nepomuckého Na Poušti nad Železným Brodem.

II. Muzejní noc v Železném Brodě

1. 6. 2012 Běliště

V rámci celorepublikového festivalu uspořádalo Městské muzeum II. ročník Muzejní noci, která proběhla na Bělišti. V pátek 1. června zůstala národopisná expozice otevřena do pozdních nočních hodin. Návštěvníci muzea nebyli tento večer pouhými tichými pozorovateli krásných předmětů z časů našich předků, ale měli příležitost se aktivně zapojit do činností, které kdysi byly přirozenou součástí života na vesnici. Vyzkoušeli si použití kuchyňského nářadí a náčiní, které už z dnešních domácností vymizelo. Z muzejního depozitáře jsme vybrali několik předmětů a příchozí mohli hádat, na co, nebo jak se předměty používaly. Do Muzejní noci se zapojil také Dům dětí a mládeže Mozaika, jehož lektorky připravily výtvarnou dílnu a Divadelní spolek Tyl, který zahrál pohádku O Červené Karkulce. Až do pozdních nočních doprovázela program Muzejní noci turnovská hudební skupina Mackie Messer Band.

Skleněný zvěřinec

5. 6. – 30. 9. 2012 sklářská expozice

Výstava představila tradiční železnobrodské skleněné figurky inspirované zvířecí říší. Tématika zvířat stále patří k tradičním a oblíbeným typům výrobků figurkářů, zároveň je to také průběžný kámen jejich šikovnosti a výtvarného cítění. Výběr exponátů přiblížil různé techniky výroby figurek a ukázal různý přístup k pojetí a výtvarné stylizaci.

Jablkoň

24. 8. 2012 Běliště

Koncert pražské skupiny Jablkoň. Městské muzeum bylo spolupořadatelem koncertu.

Domácnost našich (pra)babiček

3. 7. – 30. 9. 2012 Běliště

Putna, kopist, vědro, oplatečnice, pernice, máselnice... jsou pojmy, které se ze slovníku dnešní hospodyně téměř vytratily. Ještě začátkem 20. století však tyto předměty tvořily

nedílnou součástí domácností našich předků. Výstava, která volně navázala na letošní Muzejní noc, seznámila návštěvníky s náčiním a nářadím používaným v kuchyni k úpravě zemědělských produktů, ke zpracování mléka a přípravě pokrmů. Zaměřila se také na vývoj osvětlení ve venkovském prostředí a nástrojů používaných při praní prádla.

Jaroslav Brychta

23. 8.–16. 9. 2012 Městská galerie Vlastimila Rady

Výstava díla dlouholetého profesora a ředitele železnobrodské sklářské školy Jaroslava Brychty připomněla tohoto významného autora nejen jako duchovního otce a tvůrce nesmrtelných skleněných figurek, ale také jako sochaře, jehož práce dodnes zdobí nejvýznamnější budovy v Železném Brodě. Na výstavě se mimo jiné představily dosud nevystavené sochařské práce ze soukromých i veřejných sbírek.

Výstava fotografií Matěje Jelínka

6. 10. – 30. 11. 2012 Běliště

V národopisné expozici na Bělišti představil své fotografie přírody student železnobrodské sklářské školy Matěj Jelínek.

Zimní sklářské pátky

30. 11. 2012 – 15. 3. 2013 sklářská expozice

Ve spolupráci se železnobrodskou sklářskou školou a místními výrobci a prodejci skla připravilo Městské muzeum pro turisty možnost seznámit se s historií a současností sklářské výroby v Železném Brodě. V jeden den se zájemci mohli zúčastnit komentované prohlídky sklářské školy, poté zamířit do sklářské expozice Městského muzea, dále si prohlédnout galerii tavené skleněné plastiky studia Lhotský a ještě navštívit několik prodejen místních výrobců sklářského zboží, kde bylo možné nejen nakoupit skleněné suvenýry, ale také sledovat samotnou výrobu skleněných předmětů.

Vánoční trhy na Bělišti

5. – 9. 12. 2012 Běliště

Od středy do neděle probíhal další ročník tradičních Vánočních trhů. V prostorách domu byla připravena bohatá nabídka vánočního a dárkového zboží, výrobky Sdružení zdravotně postižených či studentů sklářské školy. Dům dětí a mládeže Mozaika připravil pro mladší návštěvníky tvůrčí dílnu - vyráběli se vánoční ozdoby. Program byl doplněn o předvádění lidových řemesel.

Výstava papírových betlémů

1. 12. 2012 – 3. 2. 2013 Běliště

Na období vánočního času jsme do národopisné expozice na Bělišti připravili výstavu malovaných i tištěných papírových betlémů z našich vlastních bohatých sbírek, které čítají přes dvacet celků. Mnohé z nich zakotvily v depozitáři či expozici díky výstavám dřevěných a papírových betlémů, které byly uspořádány o Vánocích roku 1968 a 1969. Na silnou místní betlémářskou tradici, která kvetla zvláště v 19. a první čtvrtině 20. století, navázal ve 30. letech 20. století Jaroslav Brychta ve své sklářské umělecké tvorbě. Prostřednictvím skleněných modelovaných figurek je tato tradice živá i dnes. Pro lidové betlémářství je příznačná anonymita umělce. Přesto některé tvůrce známe a to hlavně díky průzkumu někdejší ředitelky železnobrodského muzea Jany Vanišové v šedesátých letech, na jejíž práci v letech 2007–2010 navázala etnografka Severočeského muzea v Liberci paní Bohunka Krámská. Za zmínku stojí jména malířů Josefa Šefra, Jana Šilhána, Jana Maryšky, Františka Jandury, Bohumila Kleinerta a Celestýna Loumy. Výstava představila jen malý zlomek z bohaté sbírky – papírové betlémy byly zastoupeny jen jednotlivými figurkami a oprostěny od krajin a staveb.